

Можливі напрямки активізації реального сектору економіки Одеської області

Володимир Власюк
директор ДП “Укрпромзовнішекспертиза”,
Національний модератор

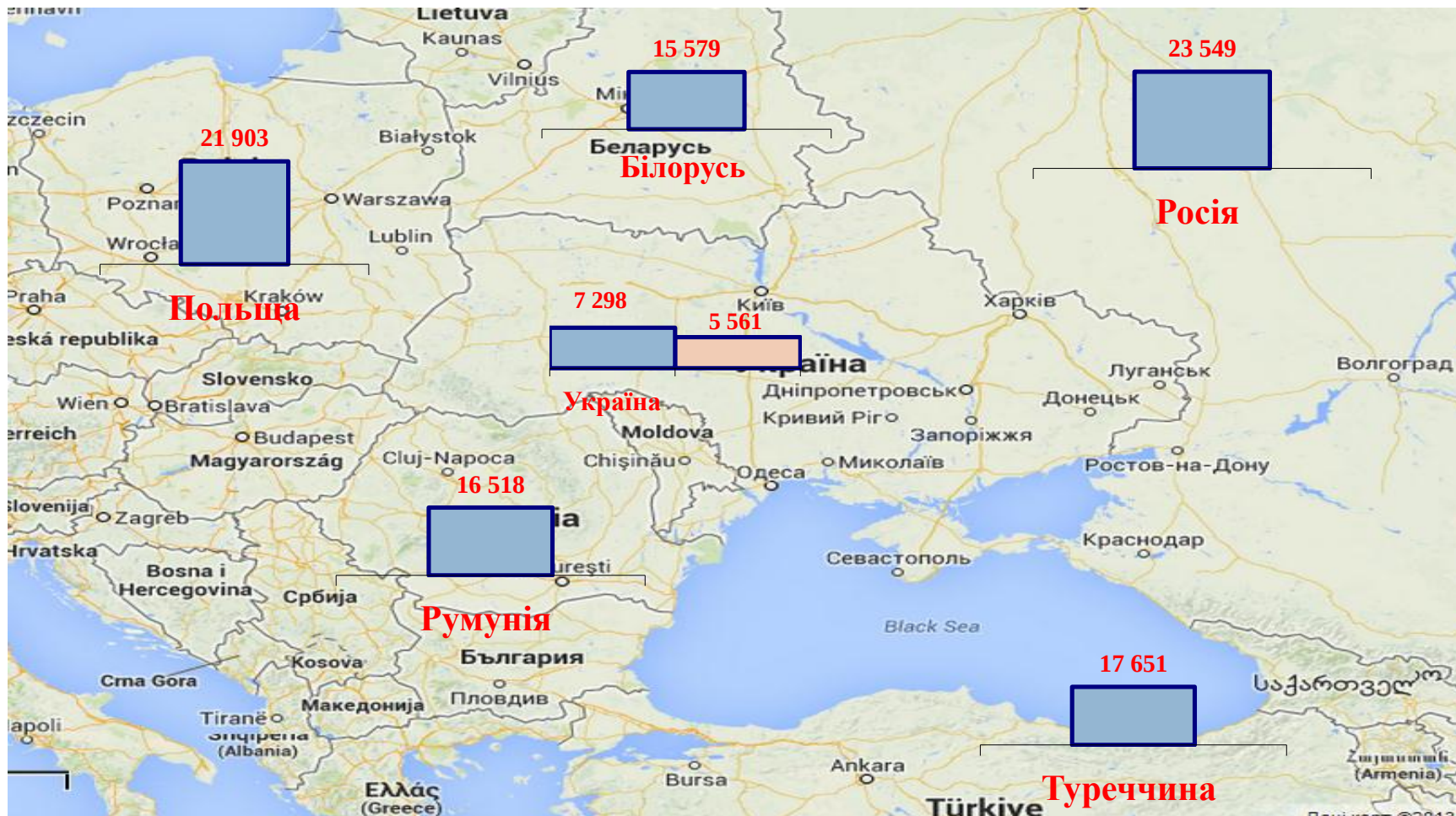
Регіональний семінар
представництва фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Секретаріату
Національної тристоронньої соціально-економічної ради «Збереження
робочих місць в регіонах шляхом проведення економічної модернізації»

Одеса – травень 2015

За показником ВВП на душу населення економіка України критично відстає від сусідніх країн

1

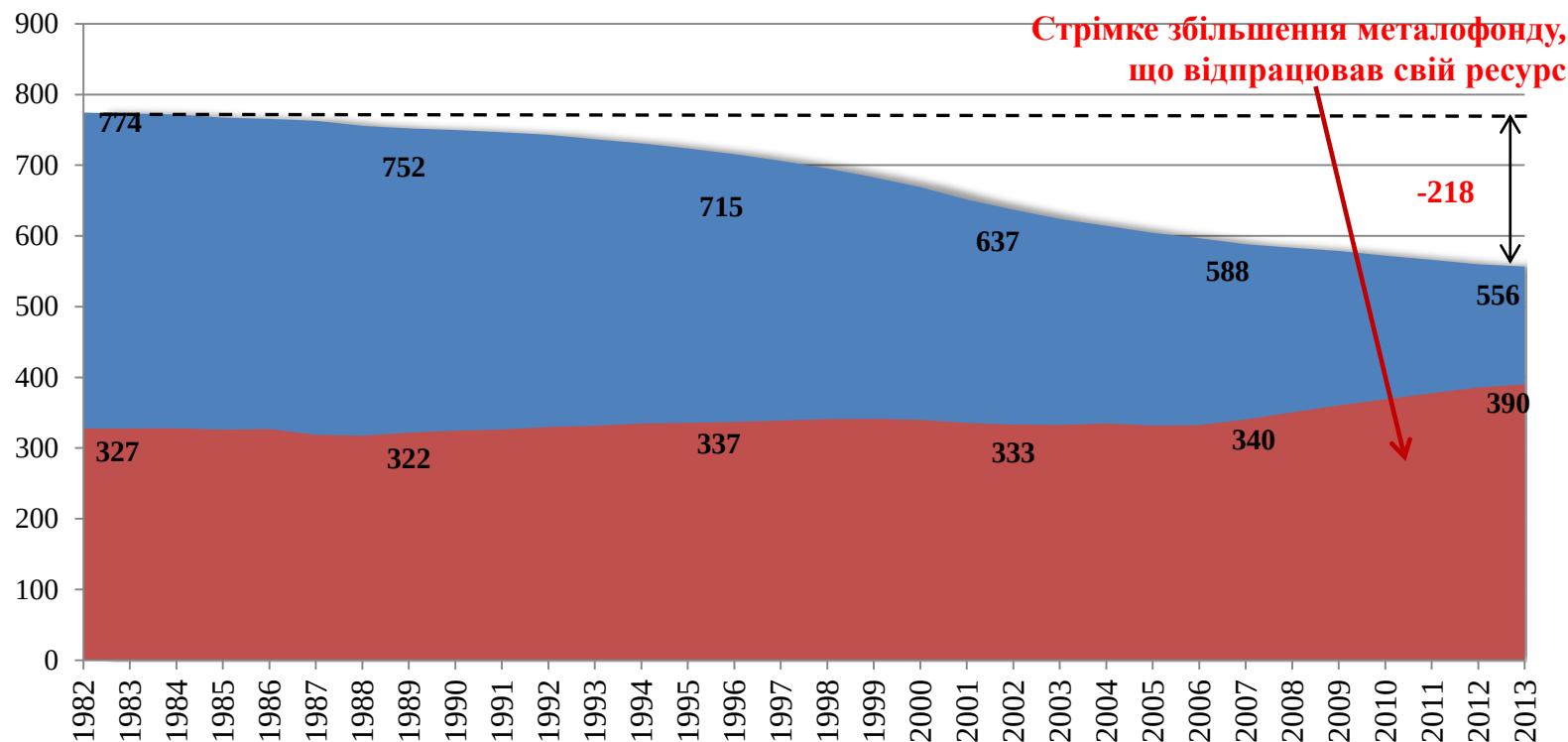
ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності в 2012 р., дол. США/чол.

Досягти сталого економічного зростання на рівні 6-7% в рік не дозволяє зношений металофонд, ...

2

Металофонд України, в т.ч. зношений на 100%, млн. тонн

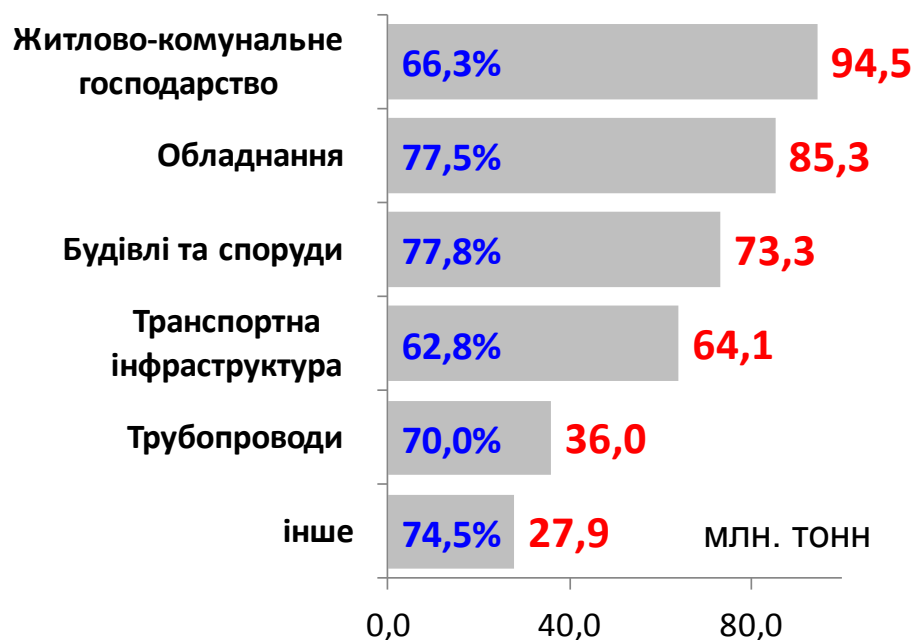
В інфраструктурі ~390 млн. тонн металофонду відпрацювало свій ресурс і вимагає заміни. Фактично, відбувається деіндустріалізація України

... зокрема в інфраструктурі та основних виробничих фондах, ...

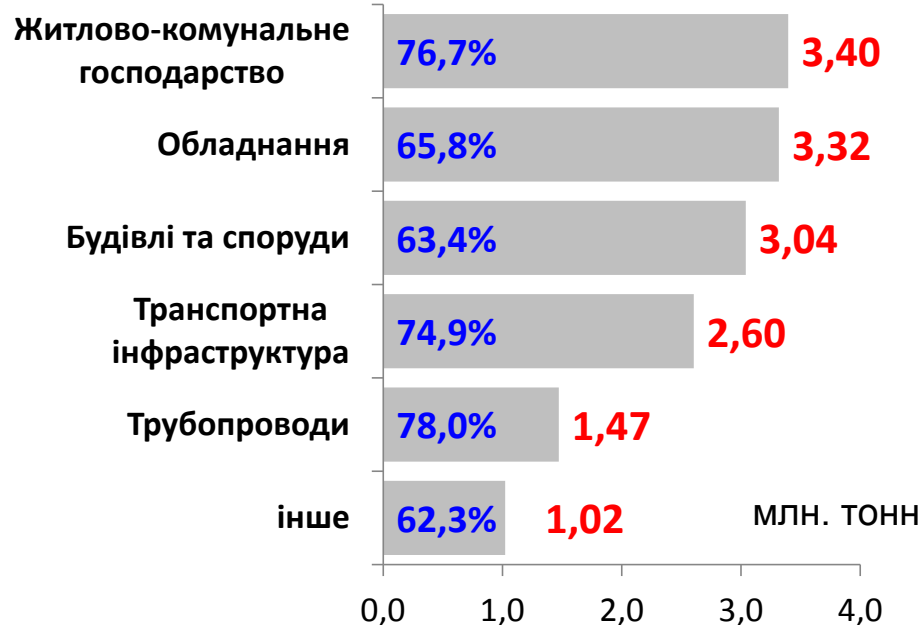
3

Україна

Частка металофону, що зношений на 100%

Одеська область

Джерело: ДП "Укрпромзовнішекспертиза"

Необхідний сортамент металопродукату для заміни зношеного металофону виробляється вітчизняними підприємствами, які у випадку реалізації програм інфраструктурного оновлення, можуть отримати значний ринок збуту в Україні (понад **390 млн. тонн**), в тому числі в Одеській області (понад **14,8 млн. тонн**)

... а також домінування нижчих технологічних укладів

4

Україна

Одеська обл.

Структура реалізації промислової продукції в Україні та Одеській області у 2014 р., %

Джерело: Державна служба статистики України

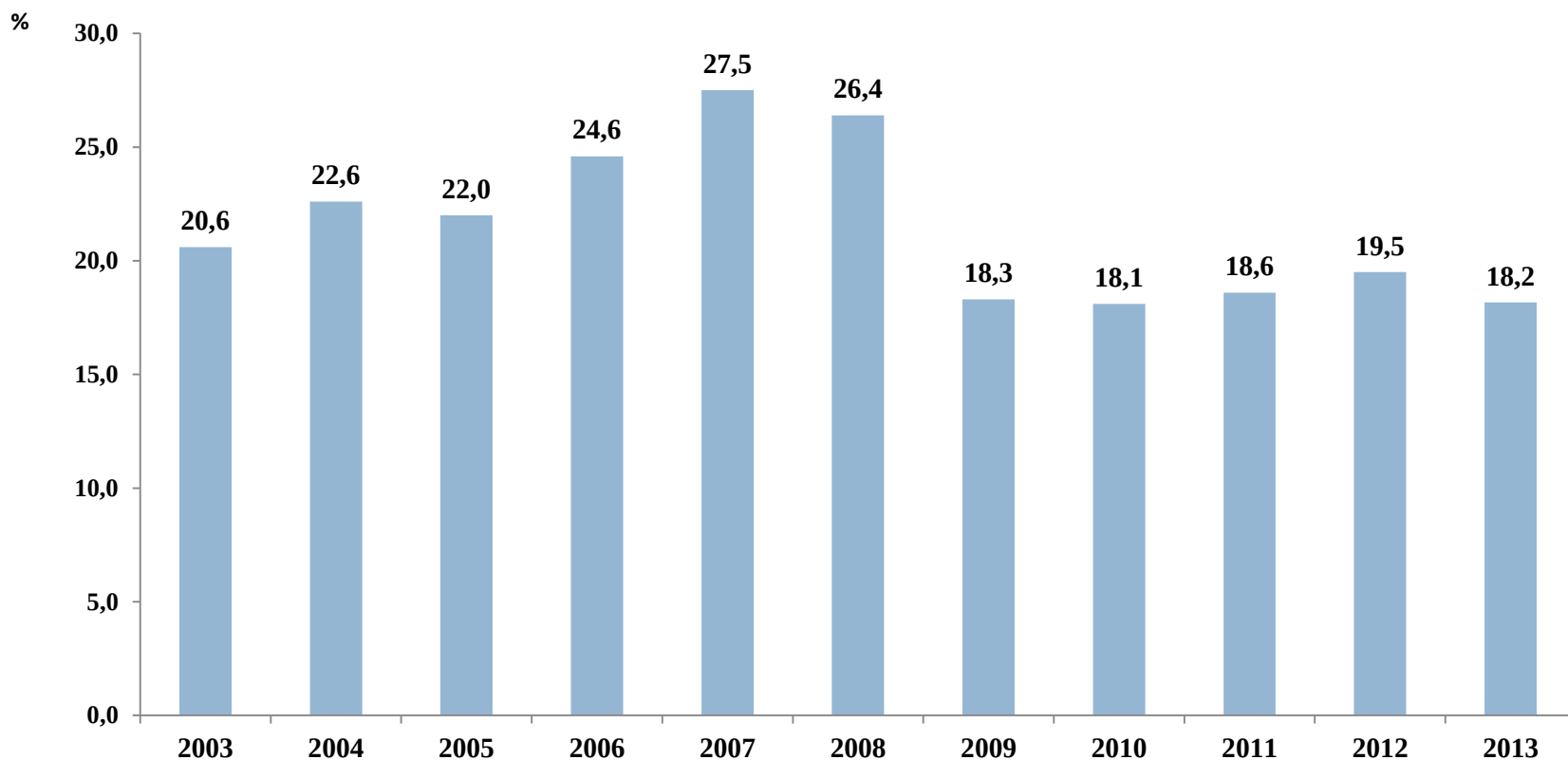
2-й та 3-й технологічні уклади

В структурі промислового виробництва України домінує продукція 2 та 3 технологічних укладів (>85%). В структурі реалізації продукція 3-го технологічного укладу (харчова, деревообробна, легка, хімічна та нафтохімічна промисловість, металургія та виробництво будматеріалів, коксу та продуктів нафтопереробки) становить більше 60%.

Тривожною є тенденція зменшення капітальних інвестицій

5

Валове нагромадження основного капіталу в Україні в 2003-2013 рр., % до ВВП

Джерело: Державна служба статистики України

В той же час промисловість України має значні можливості розвитку, зокрема з огляду на межування з ємними ринками країн Євросоюзу та Митного союзу

6

Обсяги імпорту країн ЄС-28 та Митного союзу в 2012 р., млрд. дол. США

Джерело: Eurostat, Росстат, Белстат, Казстат

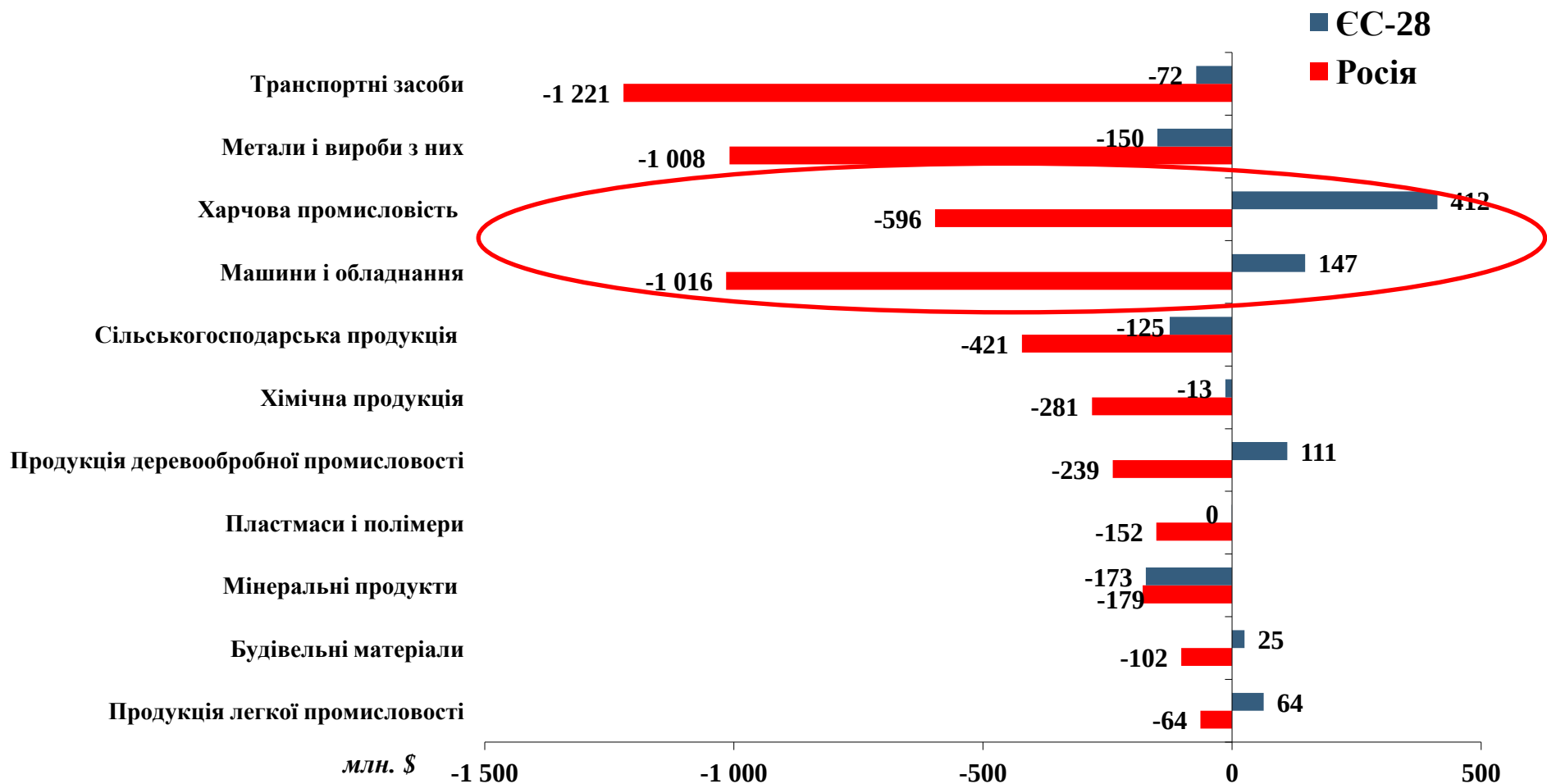
Джерело: ILO, SHCP, Morgan Stanley

- Україна розташована між двома ємними ринками (Євросоюз і Митний Союз).
- Ринок ЄС залишається більш привабливим для українських виробників порівняно з ринком країн Митного союзу з огляду на його обсяг (5 739 млрд. дол. США проти 407 млрд. дол. США)

За результатами 2014 р. компенсація скорочення поставок в Росію (-5,3 млрд.\$) зростанням експорту в країни ЄС виявилась незначною (+0,2 млрд.\$)

7

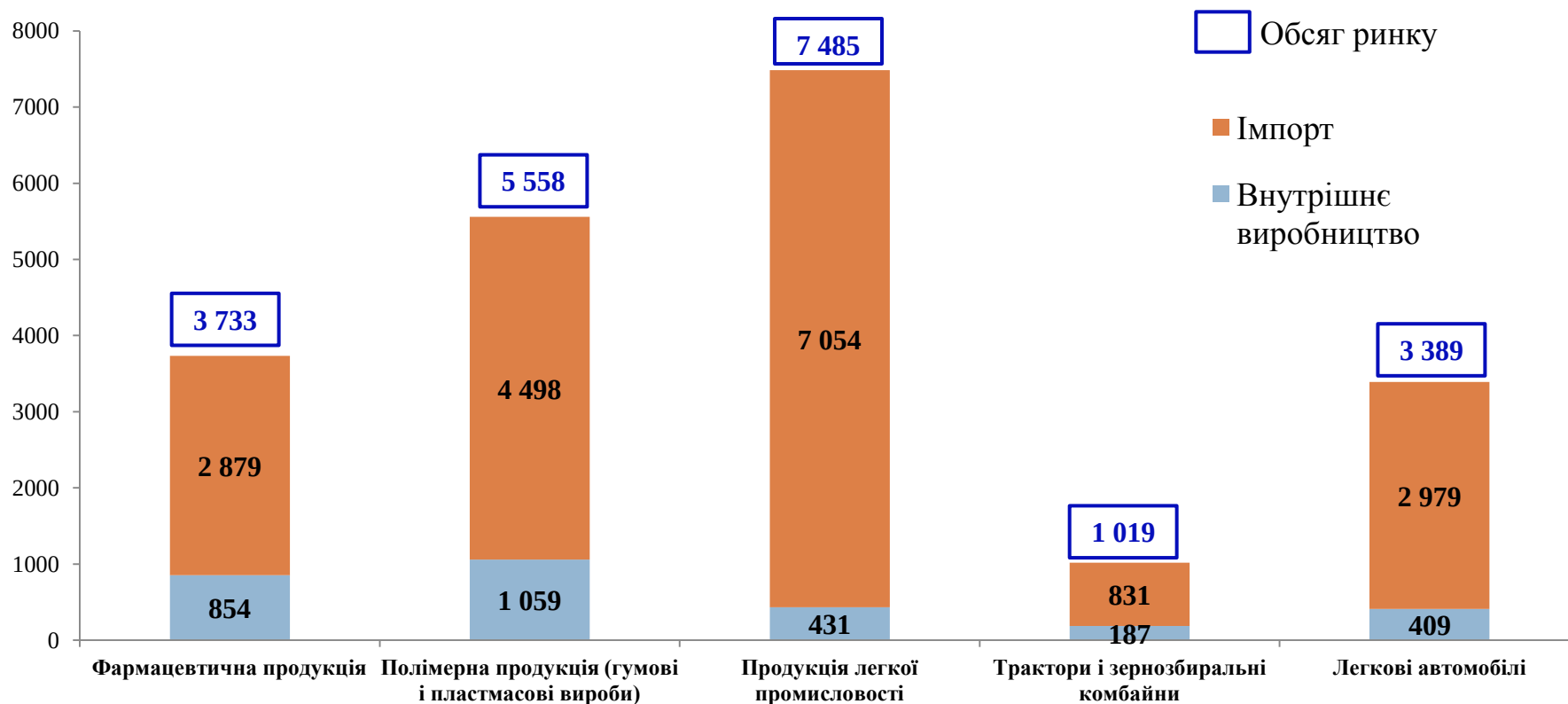
Приріст (падіння) українського товарного експорту в Росію та ЄС-28 в 2014 р., млн. \$

Також, в країні існують ємні ринки промислової продукції, на яких домінує імпорт

8

Наповнення окремих товарних ринків в Україні в 2012 р., млн. дол. США

Джерело: розрахунки на базі даних Державної служби статистики України

В Україні великі сектори промисловості стагнують попри наявність внутрішнього попиту та традицій виробництва

Україна володіє надзвичайно багатими джерелами природної ренти, яких немає в інших країнах Західної Європи

9

- Залізна руда > металопрокат > машинобудування
- Земля > с.-г. продукція > продукти харчування
> біотехнології
- Деревина > пиломатеріали > меблі, папір
- Географічне розташування > логістика (транзитні перевезення) > туризм
- Людські ресурси > інженерно-конструкторські спеціалісти > ІТ фахівці...

Окремі види продукції мають швидко зростаючі зовнішні ринки, включаючи перспективні для виробництва в Одеській області

10

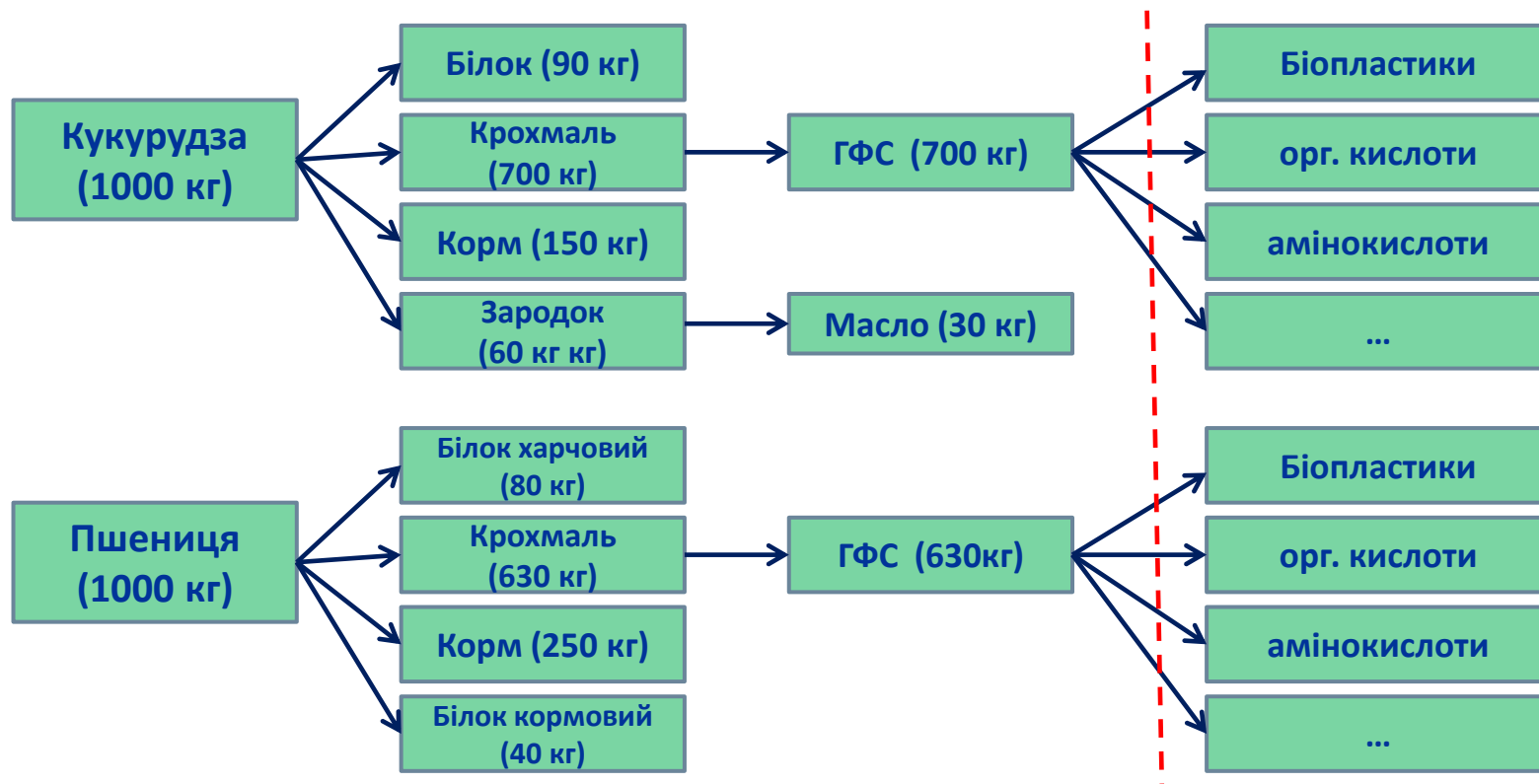
Середньорічні темпи зростання обсягів торгівлі на перспективних для просування українських товарів світових ринках, %

Глибока переробка зерна забезпечує широку лінійку продуктів харчування і продукції органічної хімії

11

Продуктовий ланцюг переробки кукурудзи и пшениці та вихід продукції з тонни зерна

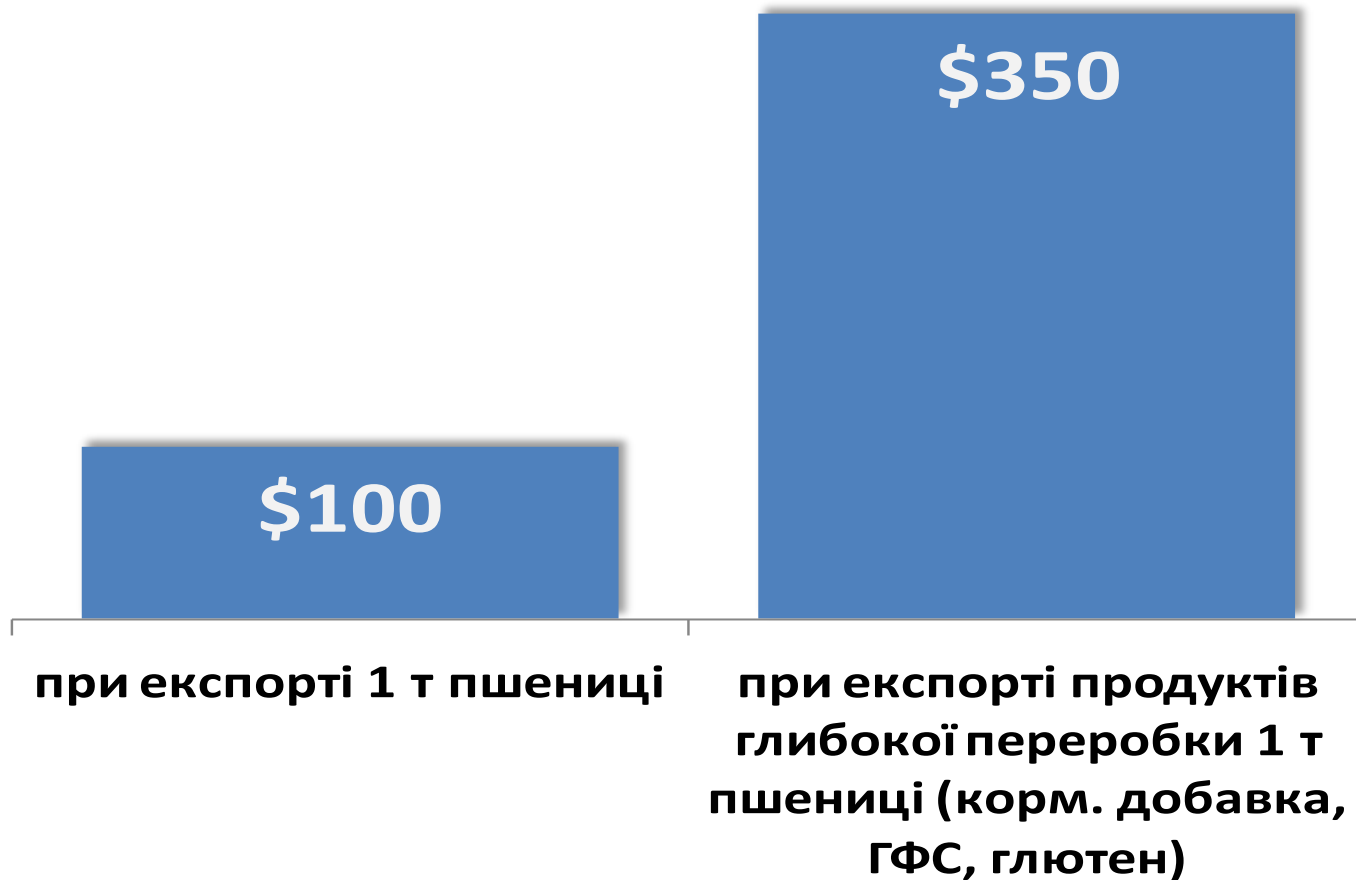

Етап переробки ГФС (глюкозно-фруктозний сироп) в продукцію органічної хімії швидко розвивається в останні декілька років з ростом цін на нафту. В найближчі 10-20 років попит на ГФС як альтернативну сировину для біохімії зросте у 5-10 разів.

Експорт продуктів переробки зерна забезпечує кращу економічну ефективність

12

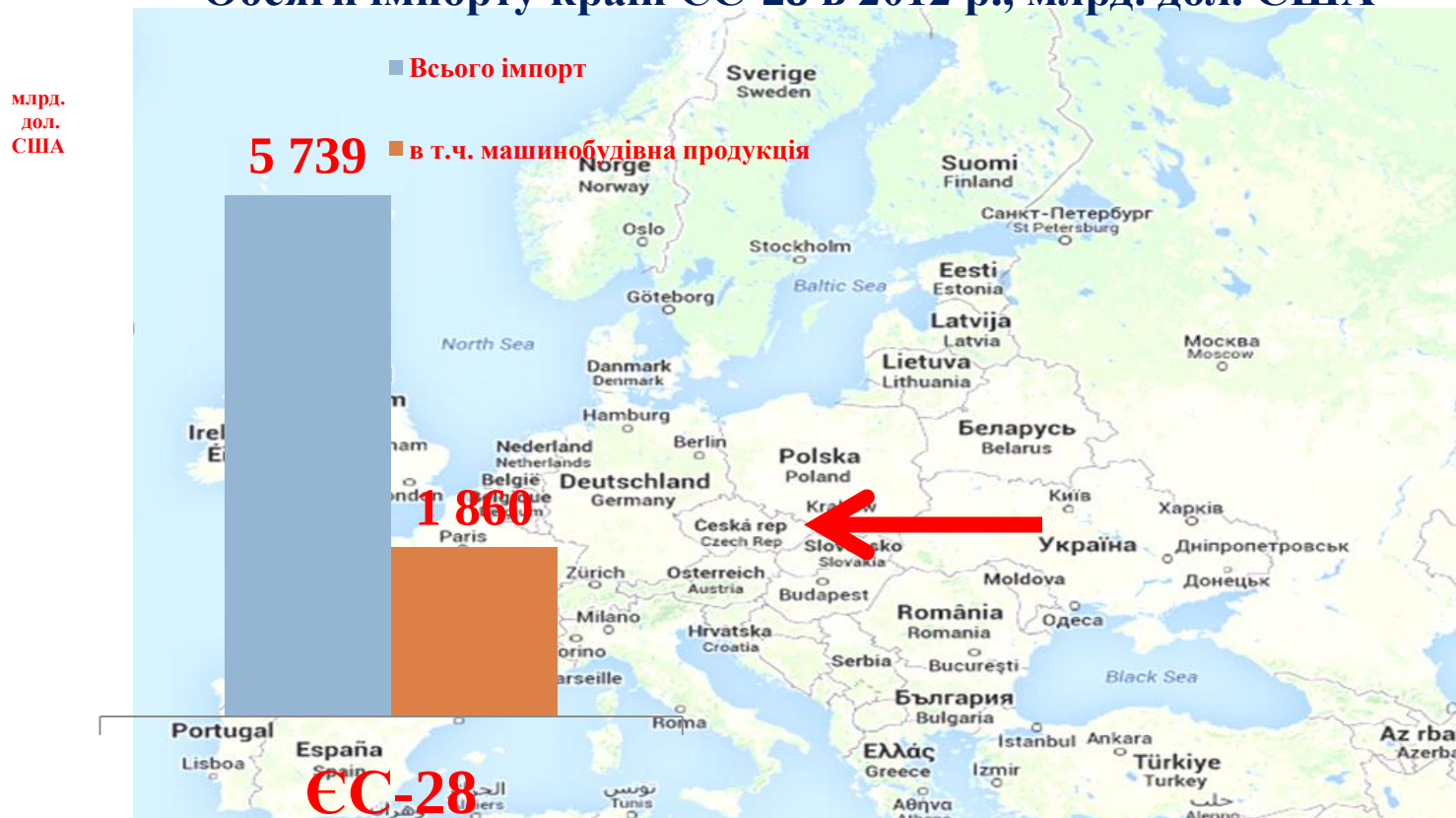
Створення доданої вартості в Україні, дол. США

Великі можливості для перетворення наявної природної ренти в додану вартість надає Україні Угода про асоціацію з ЄС

13

Обсяги імпорту країн ЄС-28 в 2012 р., млрд. дол. США

Джерело: Eurostat

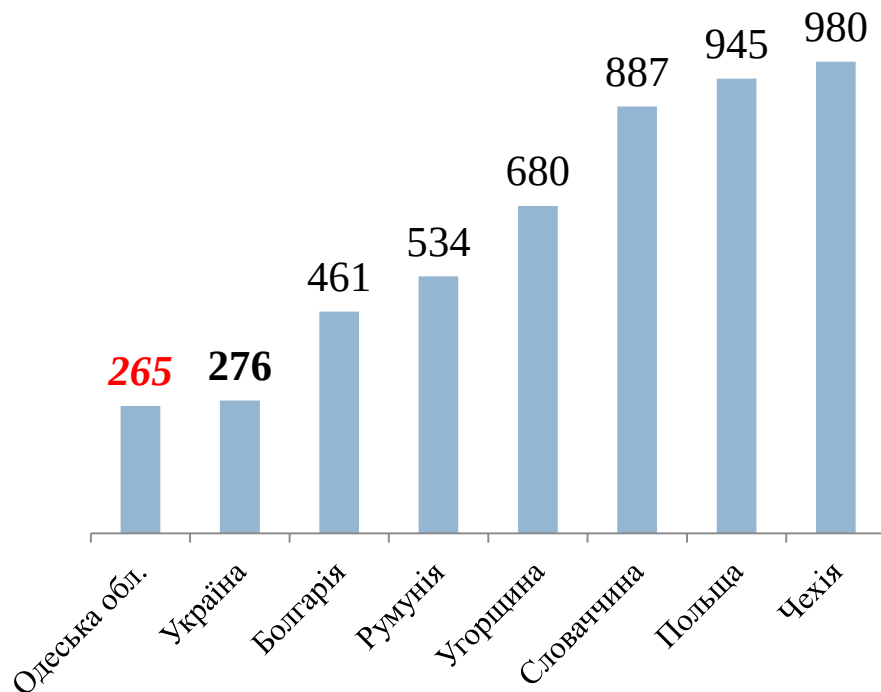
Джерело: ILO, SHCP, Morgan Stanley

Ринок ЄС залишається більш привабливим для українських виробників порівняно з ринком країн Митного союзу з огляду на його обсяг (5 739 млрд. дол. США проти 407 млрд. дол. США)

Конкурентною перевагою розвитку виробництва в Україні, зокрема на Одещині є невисока вартість робочої сили порівняно з країнами ЄС

14

Середньомісячна заробітна плата в Україні та Одеській області порівняно з країнами Східної Європи, USD/міс. (2014)

Динаміка зарплати виробничих працівників в Китаї в 2002-2012 рр., дол. США/год.

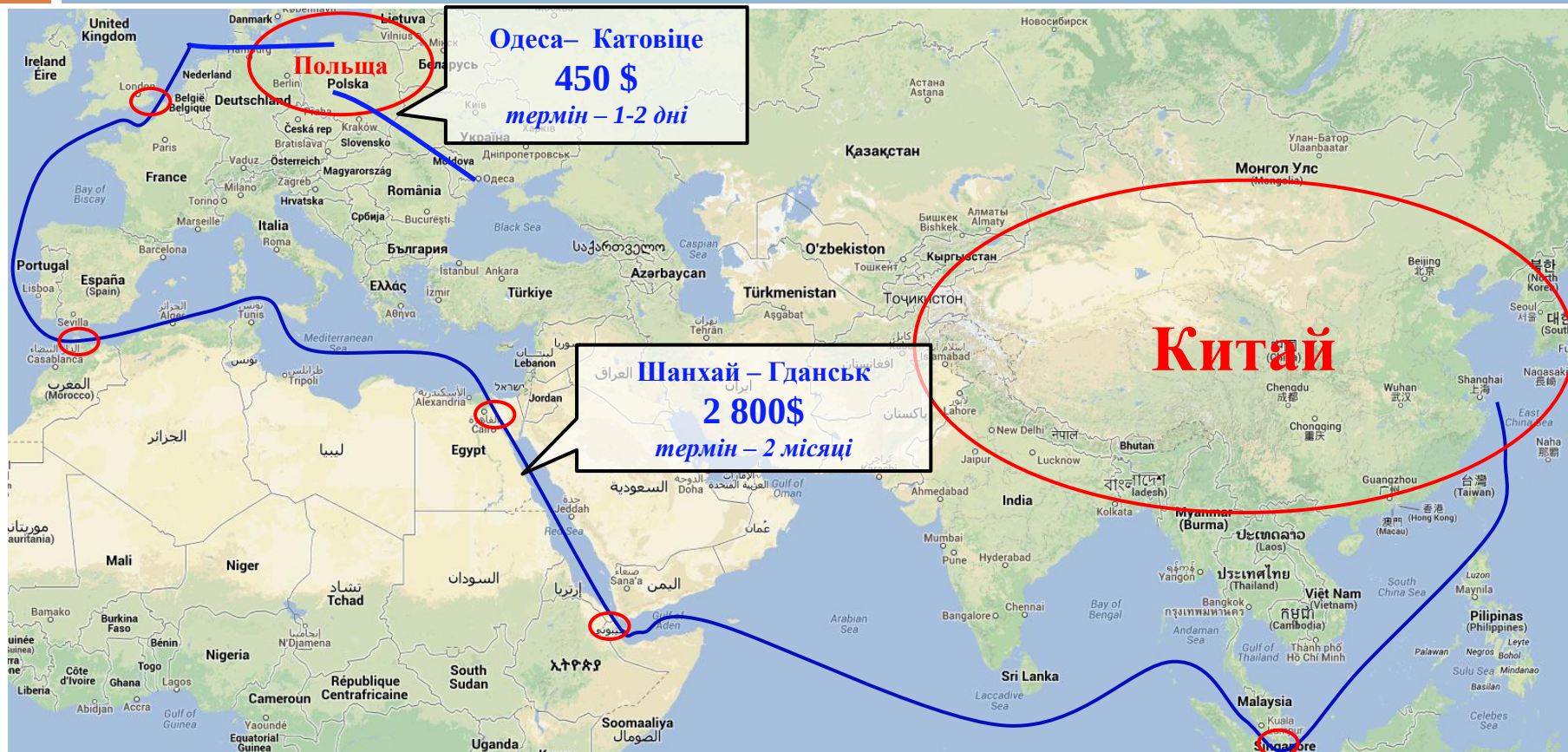

Джерело: Eurostat, Державна служба статистики України

Джерело: ILO, SHCP, Morgan Stanley

а також невисока вартість і термін доставки продукції в країни ЄС

15

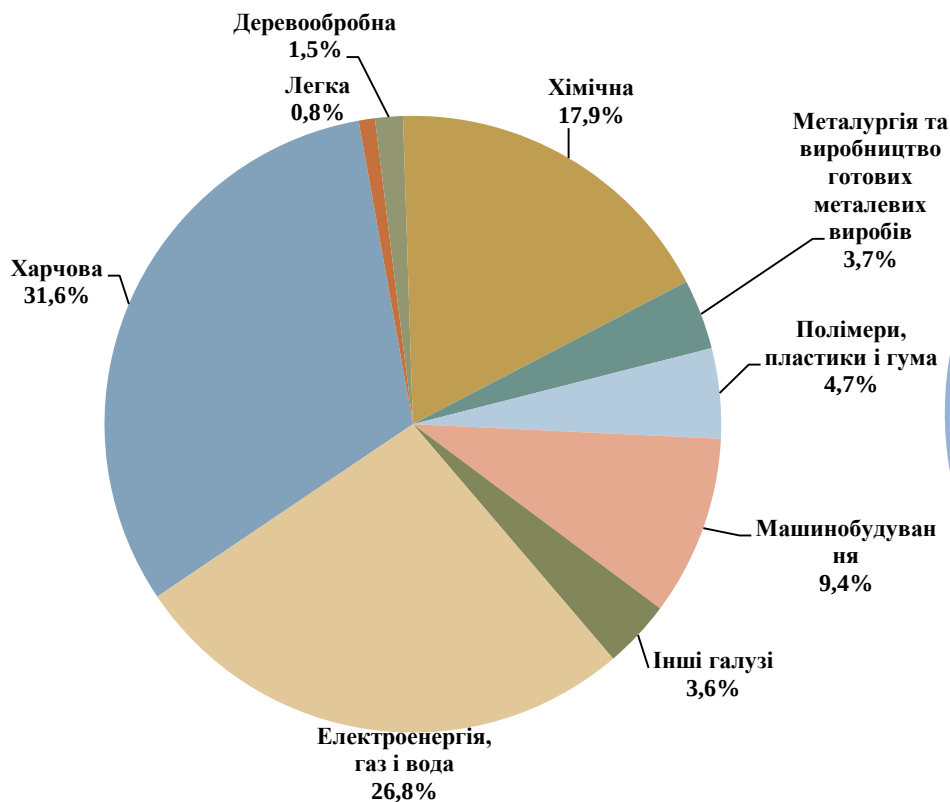

Вартість доставки 40 футового контейнеру з Китаю до Польщі становить 2 800 дол. США, а з Одещини – 450 дол. США.

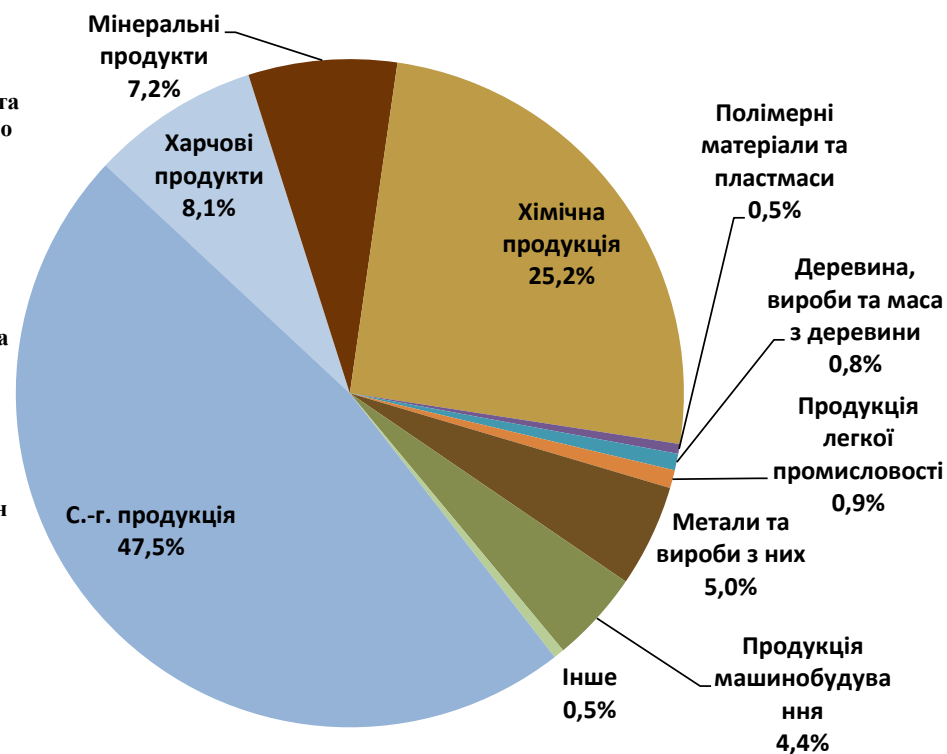
В даний час, в структурі реалізації промислової продукції в Одеській області домінує продукція харчової, хімічної промисловості та машинобудування, а в експорті – продукція сільського господарства, харчової та хімічної промисловості

16

Структура реалізації промислової продукції в Одеській області у 2014 р., %

Товарна структура експорту товарів з Одеської області у 2014 р., %

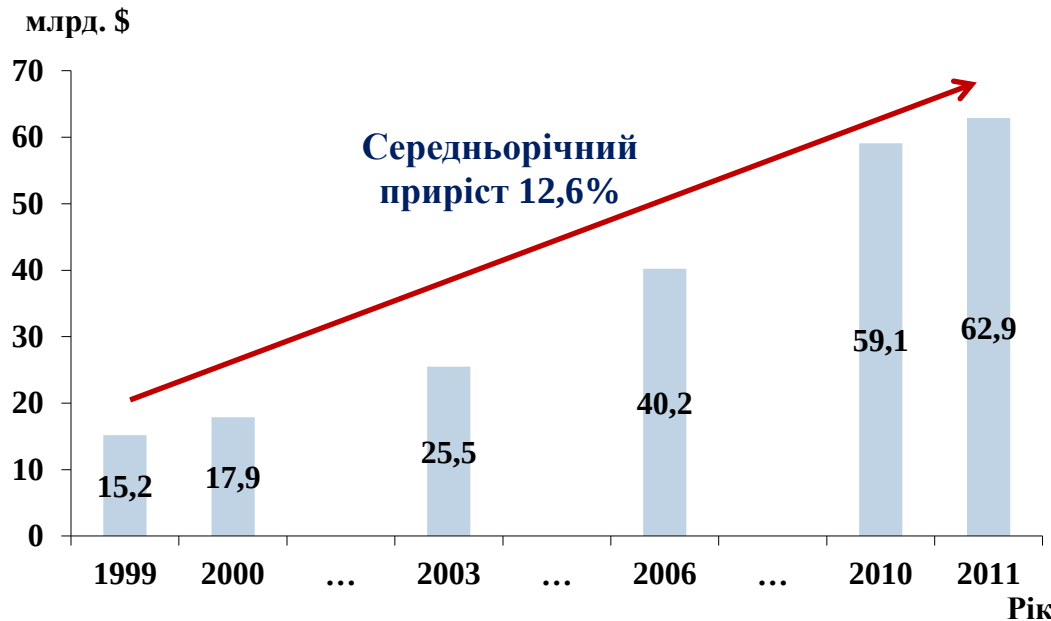

Джерело: Державна служба статистики України

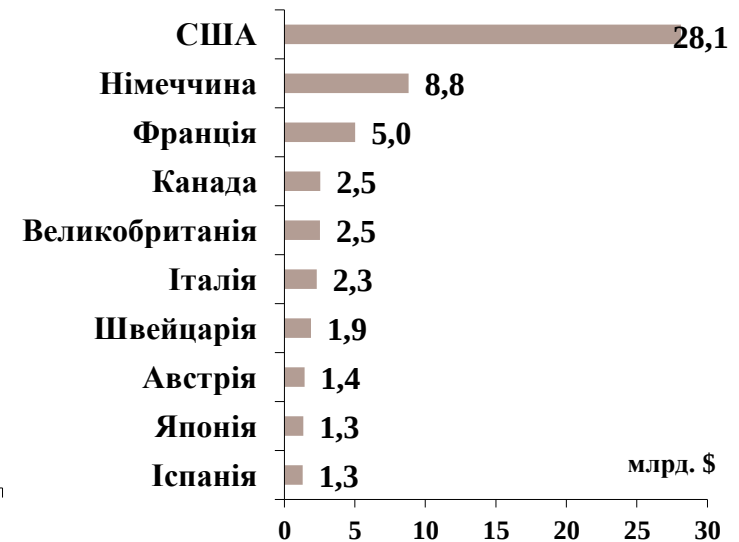
Великі можливості має органічне землеробство з огляду на стабільно зростаючий ринок органічної продукції

17

Світовий ринок органічних продуктів харчування в 2000-2011 рр., млрд. дол. США

10 найбільших ринків органічної продукції у світі в 2011 р. за обсягом роздрібних продажів, млрд. дол. США

Джерело: FiBL-IFOAM Survey 2013

- Основний попит на органічну продукцію формують розвинені країни. Водночас стрімко зростає споживання органічної продукції в країнах, що розвиваються (Китай, Індія, Латинська Америка)
- Ціни на органічну с.-г. продукцію на 35-60% вищі цін продукції, отриманої з використанням інтенсивних агротехнологій. Вища ціна компенсує меншу врожайність і дозволяє, при співставній з інтенсивним землеробством економічній ефективності отримати якісні і екологічно безпечні продукти харчування.

З огляду на вищевикладені фактори, вбачається наступний розвиток спеціалізації Одеської області

18

-
- **Сільське господарство** (*пшениця, кукурудза, соняшник*)
 - **Харчова промисловість та переробка сільськогосподарських продуктів** (*олія соняшникова, борошно, глютен, лізин, органічні кислоти, фруктові та овочеві соки тощо*)
 - **Морські порти** (*перевалка, портові факторії, порто-франко*)
 - **Хімічна промисловість** (*мінеральні добрива, нафтопродукти, нафтохімія*)
 - **Машинобудування** (*універсальні обробні центри та прецизійні верстати, с/г техніка, обладнання для харчової промисловості*)
 - **Туристична та курортна галузь**

Чому в Україну не йдуть інвестиції ?

19

- Слабкий захист прав власності
- Надмірний регуляторний та адміністративний тиск на бізнес
- Нестабільне законодавство
- Нерівні умови конкуренції
- Нерозвинена інфраструктура

Прямі іноземні інвестиції в Україну та Одеську область відчутно нижчі порівняно з країнами Східної Європи

USD на душу населення, станом на 31.12.2012

Джерело: UNCTAD, *Державна служба статистики України (станом на 01.01.2015)